

Nr 498.

Av herr **Senander m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 218, med förslag till arbetstidslag för hotell, restauranger och kaféer, m. m.

Kungl. Maj:ts förslag till arbetstidslag för hotell, restauranger och kaféer utgör en ny särslagstiftning till de många föregående på arbetstidsregleringens område. Genom denna lags och den samtidigt föreslagna hembiträdeslagens antagande utökas antalet olika arbetstidslagar till fem, vartill komma de arbetstidskungörelser av skilda slag som gälla för de olika statsverkens personalgrupper. Härvidlag bör observeras, att samtliga särlagar i större eller mindre grad äro sämre ur arbetarnas synpunkt än allmänna arbetstidslagen. Förhållandet är i flera avseenden otillfredsställande. Dessutom synes det oss vara helt omotiverat att laborera med en mångfald olika lagar på ett område som detta. Ingenting kan ha hindrat, att man hänfört alla de arbetargrupper, som nu fått sina arbetstidsförhållanden reglerade genom särlagar, till allmänna arbetstidslagen. Även om vissa säregenheter i arbetsförhållandena för olika grupper kunna ge skäl till undantagsbestämmelser, så äro dessa ändock inte av den art att de motiverat särslagstiftningar.

Då emellertid den nu föreslagna lagen är avsedd som ett provisorium, vilja vi för närvarande inte framställa yrkande om ändring häri, utan inskränka oss till att ställa sådana förslag som äro ägnade att bringa lagen i så nära överensstämmelse med allmänna arbetstidslagen som det med hänsyn till förhållandena är möjligt.

I fråga om lagens tillämpningsområde föreslås, att detta skall omfatta »hotell-, restaurang- och kaféerörelse, vari till arbete för arbetsgivares räkning i regel användas minst tre arbetstagare». De otaliga småföretagen på området skulle sålunda inte alls beröras av lagen. Det är emellertid de vid dessa företag anställda arbetarna som ha det sämst ställt med hänsyn till sina arbetsförhållanden. Arbetstiden är lång och arbetet synnerligen jäktigt. De äro därför kanske i allra största behov av en skyddslag som den föreslagna. Med anledning härav har också från olika håll rests krav på att utsträcka lagens tillämpningsområde till att gälla all rörelse i vilken arbetstagare användes till arbete för arbetsgivares räkning. En dylik föreskrift är intagen i arbetstidslagen för detaljhandeln. Vi kunna inte inse varför inte samma tillämpningsområde bör gälla även för den nu föreslagna lagstiftningen.

Förslagets 2 § anger vissa personalkategorier som äro undantagna från la

gens tillämpning. Beträffande medlem av arbetsgivarens familj anse vi, att då det här gäller en skyddslag borde även sådan anställd inbegripas under lagen. Att föräldrar äro arbetsgivare för medlemmar av familjen innebär ingen säker garanti mot ett oskäligt utnyttjande av de senares arbetskraft. Med hänsyn till lagens karaktär av provisorium vilja vi emellertid icke nu ställa yrkande om att de inordnas under lagen. Däremot anse vi, i likhet med vad som från visst håll föreslagits, att övriga under denna paragraf uppräknade grupper, nämligen hovmästare, kökschef, hustru eller annan befattningshavare i överordnad ställning samt bokhållare eller annat kontorsbiträde, böra falla under lagen. Äsyftade grupper ha oftast en lika lång arbetstid som övrig personal. Det förhållandet att de i en del fall intaga överordnads ställning utgör inget bärande skäl till att de undantagas från lagens tillämpning. Det stora flertalet av dem utför samtidigt ett ofta krävande arbete. De böra därför betraktas som arbetstagare och inordnas under lagen.

Beträffande arbetstidens längd har i förslaget en omotiverad uppdelning av arbetarna skett. Arbetstiden för dem som direkt betjäna allmänheten föreslås till 153 timmar under en tidrymd av tre kalenderveckor medan den för övrig personal fastställs till 144 timmar. För denna uppdelning kan inte med skäl anföras, att ansträngningsgraden är olika hos de berörda personalgruppernas arbete. Var och en, som något litet känner till serveringspersonalens arbete, vet att detta är synnerligen ansträngande och enerverande och därvidlag fullt jämförligt med exempelvis kökspersonalens. En begränsning till en genomsnittlig arbetstid av 48 timmar per vecka för hela personalen är därför ur alla synpunkter och inte minst ur skyddssynpunkt helt berättigad. Vi förutsätta därvid, att denna personal efter hand skall befrias från drickspenningssystemet som avlöningsform och liksom andra arbetargrupper erhålla en ordentlig fast lön. Därigenom skulle man komma ifrån det osunda systemet, att nämnda personal ofta frivilligt måste förlänga sin arbetstid för att erhålla en förtjänst som medger ett någorlunda drägligt uppehälle.

Beträffande 7 § 1 mom. angående övertidsarbete för förberedelse- och avslutningsarbeten föreslås, att arbetstagare må användas å övertid högst 21 timmar under loppet av tre kalenderveckor, dock icke för något dygn mer än en och en halv timme. Detta betyder, att Kungl. Maj:t gått längre än socialstyrelsen, som med hänsyn till det jämförelsevis begränsade anlitaandet av övertidsarbete inom branschen föreslagit 18 timmar som maximum under tre veckor. För vår del finna vi, att övertidsarbete i största möjliga utsträckning bör inskränkas och att därför den begränsning socialstyrelsen föreslagit bör gälla.

På ovanstående grunder hemställles,

att riksdagen måtte besluta om följande ändringar i 1, 2, 4 och 7 §§ i förslag till arbetstidslag för hotell, restauranger och kaféer:

1 §.

Denna lag äger tillämpning å hotell-, restaurang- och kafé-rörelse, vari arbetstagare användes till arbete för arbetsgivares räkning, häri icke inräknad arbetstagare, vilken användes till arbete som i andra stycket avses. I omedelbar anslutning till rörelse av nämnda slag utövad annan verksamhet, vilken ej be- drives som självständigt företag, skall vid tillämpning av lagen anses inbegripen i rörelsen.

Från lagens tillämpning — — — skeppstjänst.

2 §.

Såsom arbetstagare skall vid tillämpning av denna lag ej räk- nas medlem av arbetsgivarens familj.

4 §.

Arbetsgivare må icke använda arbetstagare till arbete under längre tid än att arbetstiden, raster och måltidsuppehåll oräk- nade, kommer att under loppet av tre kalenderveckor uppgå till 144 timmar.

7 §.

1 mom. Till betjäning av gäster, som vid upphörande av ser- vering befinna sig inom det för serveringen avsedda området, samt till sådana förberedelse- och avslutningsarbeten, som för driftens ohindrade gång nödvändigtvis måste utföras före eller efter den allmänna arbetstiden, må nödigt antal arbetstagare användas å övertid under högst 18 timmar under loppet av tre kalenderveckor, dock icke något dygn mer än en och en halv timme.

Finner arbetsgivare — — — eller ohälsa.

Stockholm den 28 mars 1944.

K. E. Senander.

Set Persson.

H. Hagberg.
